

Một số giải pháp hướng dẫn sinh viên tự học môn Kinh tế chính trị Mác – Lênin ở Trường Đại học Hạ Long

Đoàn Thị Tâm*

*ThS, Khoa Khoa học cơ bản - Trường Đại học Hạ Long

Received: 16/04/2024; Accepted: 26/04/2024; Published: 15/5/2024

Abstract: The strong development of the 4.0 industrial revolution has created an information explosion, and the growing amount of human knowledge has been posing the problem of accessing and applying knowledge in teaching and learning activities. learning for university lecturers and students. Along with that, the requirements of credit-based training at universities have made students' self-study activities become a learning task. The subject Marxist-Leninist Political Economy is a theoretical science subject associated with practical connections to the country's socio-economic situation. Therefore, to achieve high efficiency in teaching Marxist-Leninist Political Economy, guiding students to self-study during the process of studying this subject plays an important and necessary role at Ha Long University.

Keywords: Political economy, self-study, Ha Long University

1. Đặt vấn đề

Tự học là hình thức học tập không thể thiếu được của sinh viên (SV) đang học tập tại các trường đại học. Đào tạo theo hệ thống tín chỉ ở các trường đại học yêu cầu một tiết lý thuyết lên lớp SV phải có hai tiết chuẩn bị bài ở nhà bằng hình thức tự học. Vì vậy, tổ chức hoạt động tự học một cách khoa học, có chất lượng, hiệu quả là trách nhiệm của giảng viên (GV) và nhiệm vụ học tập của SV. Đáp ứng yêu cầu đó, việc rèn luyện kỹ năng tự học cho SV trở thành một nhiệm vụ quan trọng trong công tác đào tạo ở trường Đại học Hạ Long hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Vai trò của tự học

Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nói về cách học phải “lấy tự học làm cốt”[1]. Tự học là một thuộc tính vốn có của con người, là con đường phát triển của mỗi cá nhân, là động lực chính của quá trình giáo dục-đào tạo.

Trong thời đại mà khoa học kỹ thuật phát triển nhanh chóng như hiện nay, bồi dưỡng cách học cho người học là một công việc có vị trí cực kì quan trọng trong các nhà trường. Đảng ta xác định: “Tập trung nâng cao chất lượng dạy và học, tạo ra năng lực tự học, tự sáng tạo của học sinh, bảo đảm mọi điều kiện và thời gian tự học cho học sinh, phát triển mạnh mẽ phong trào tự học, tự đào tạo thường xuyên và rộng khắp trong toàn dân”[2]

Luật Giáo dục 2019 khẳng định: “Phương pháp giáo dục phải khoa học, phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, tư duy sáng tạo của người học; bồi dưỡng cho người học năng lực tự học và hợp tác, khả năng

thực hành, long say mê học tập và ý chí vươn lên”[3]

Đối với đào tạo đại học thì hoạt động tự học, tự nghiên cứu của SV được coi là thường xuyên, tất yếu và là yêu cầu bắt buộc. Tự học là yếu tố quyết định chất lượng học tập, chất lượng đào tạo bởi thông qua hoạt động tự học sẽ phát huy tính tự giác, tính tích cực chiếm lĩnh tri thức của SV. Hoạt động tự học của SV là hoạt động tự giác, tích cực, chủ động, sáng tạo dưới sự hướng dẫn gián tiếp của GV nhằm chiếm lĩnh những tri thức khoa học bằng hành động của bản thân và đạt được mục tiêu giáo dục đào tạo. Muốn phát huy một cách tối đa năng lực tự học, tự nghiên cứu cho SV thì trong quá trình giảng dạy người thầy phải luôn lấy việc học của học sinh làm đối tượng trung tâm, phải tìm ra con đường, cách thức để người học tự chiếm lĩnh tri thức và vận dụng tri thức đó vào thực tiễn. Như vậy, trong hoạt động tự học việc tích cực, độc lập nhận thức của SV gắn liền với vai trò hướng dẫn của GV đảm bảo sự thống nhất biện chứng giữa hoạt động dạy của thầy và hoạt động học của trò.

2.2. Sự cần thiết nâng cao năng lực tự học cho SV trong dạy học môn Kinh tế chính trị Mác-Lênin ở trường Đại học Hạ Long

Ở các trường đại học hiện nay, trong phương thức đào tạo theo học chế tín chỉ thì việc nâng cao năng lực tự học cho SV có vai trò đặc biệt quan trọng. Đào tạo theo học chế tín chỉ có tính mềm dẻo, linh hoạt, SV được chủ động thiết kế kế hoạch học tập cho bản thân, được quyền lựa chọn tiến độ học tập phù hợp với khả năng, sở trường và hoàn cảnh riêng của bản thân. Đào tạo theo học chế tín chỉ đòi hỏi SV chủ động trong việc học, tránh tâm lý ỉ lại như học theo niên chế. Do đó,

tự học đóng vai trò quyết định đến kết quả học tập của mỗi SV. Đồng thời, tự học còn là yêu cầu bắt buộc và được thể hiện bằng một tỷ trọng thời lượng nhất định trong kết cấu thời lượng của học phần khi áp dụng đào tạo theo học chế tín chỉ.

Hiện nay, trường Đại học Hạ Long thực hiện đào tạo theo học chế tín chỉ nên hoạt động tự học của SV là rất quan trọng. Đối với các môn khoa học Mác-Lênin nói chung và Kinh tế chính trị Mác-Lênin nói riêng có đặc thù của môn học mang tính trừu tượng cao, hàn lâm thì việc tự học, tự nghiên cứu của SV còn có những hạn chế.

Mục tiêu của môn Kinh tế chính trị Mác-Lênin là cung cấp cho SV những nội dung tri thức cơ bản, hệ thống, để SV có căn cứ khoa học hiểu và lý giải được các đường lối chính sách kinh tế của Đảng và Nhà nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta, tạo niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và sự thắng của chủ nghĩa xã hội. Để đạt được mục tiêu môn học trong việc đào tạo theo học chế tín chỉ ở trường Đại học Hạ Long hiện nay thì tự học, tự nghiên cứu của SV và việc hướng dẫn tự học, tự nghiên cứu của GV có vai trò rất quan trọng, cần thiết.

2.3. Một số giải pháp hướng dẫn SV tự học môn Kinh tế chính trị Mác-Lênin

- Thứ nhất, hướng dẫn SV đọc, nghiên cứu giáo trình: Giáo trình là tài liệu “hạt nhân” là nguồn kiến thức chính, chủ đạo nên GV cần đưa ra những định hướng, dẫn dắt để SV nghiên cứu, khai thác được hiệu quả giáo trình của môn học.

+ Trước hết, GV cần cung cấp Đề cương chi tiết học phần cho SV khi bắt đầu học phần. Trên cơ sở Đề cương chi tiết học phần SV sẽ nắm được những nội dung cơ bản của Chương trình, giáo trình trong quá trình học tập.

+ GV hướng dẫn SV nghiên cứu từng chương trong giáo trình theo kế hoạch học tập. Để thực hiện GV lập hướng dẫn từng chương trong giáo trình với các định hướng nội dung tri thức cụ thể, đặt ra các câu hỏi mang tính dẫn dắt, gợi mở vấn đề cần nghiên cứu, các yêu cầu cần thực hiện. GV gửi cho SV hướng dẫn tự học này trước mỗi giờ lên lớp theo kế hoạch giảng dạy học phần, trên cơ sở hướng dẫn tự học SV sẽ tự đọc, nghiên cứu giáo trình trước giờ lên lớp giúp đạt hiệu quả cao hơn trong giờ học.

- Thứ hai, giao chủ đề cho SV nghiên cứu. Đây là động lực kích thích SV tích cực học tập, hiểu sâu vấn đề trong quá trình học tập.

+ GV xác định chủ đề cần giao cho SV: chủ đề phù hợp, vừa sức với SV, mang tính điển hình của nội dung tri thức, có tính thực tiễn cao.

+ GV giao chủ đề cho SV với những hướng dẫn cụ thể về nguồn tài liệu nghiên cứu, các nội dung cần nghiên cứu trong chủ đề, các yêu cầu đối với SV khi nghiên cứu, thời gian thực hiện.

- Thứ ba, hướng dẫn SV nghiên cứu tài liệu tham khảo: Khối lượng tri thức ở bậc học đại học lớn, môn Kinh tế chính trị Mác- Lênin lại là môn khoa học có tính lý luận cao nên vấn đề đọc tài liệu tham khảo rất cần thiết đối với SV.

+ Trước hết, GV giới thiệu các tài liệu tham khảo liên quan đến học phần. Hướng dẫn SV tìm tài liệu tham khảo qua mạng xã hội internet, các trang chính thống như Tạp chí Nghiên cứu phát triển kinh tế, các văn kiện Đại hội Đảng Cộng sản Việt Nam.

+ GV đưa ra các định hướng cần tìm hiểu trong tài liệu tham khảo, các yêu cầu cụ thể cần đạt được đối với SV khi đọc tài liệu tham khảo, hướng dẫn SV cách đọc, ghi chú những nội dung tiếp cận trong tài liệu tham khảo.

- Thứ tư, kiểm tra, đánh giá năng lực tự học của SV: Đây là khâu cần thiết để việc tự học của SV đạt hiệu quả cao.

+ Đánh giá qua quá trình học tập trên lớp, GV có thể kiểm tra mức độ tiếp nhận và xử lý thông tin của SV thông qua việc đưa ra các câu hỏi để SV trả lời. Qua đó GV đánh giá được thái độ học tập, tinh thần xây dựng bài học của SV.

+ Đánh giá thông qua làm việc nhóm của SV: Sau mỗi chương, GV đưa ra các vấn đề cần thảo luận, giao nhiệm vụ cho các nhóm, tổ chức cho SV trình bày, báo cáo, thảo luận và có kết quả đánh giá của GV.

3. Kết luận: Trường đại học Hạ Long chuyển từ đào tạo theo niên chế sang đào tạo theo tín chỉ với yêu cầu biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo thì việc tự học của SV rất được coi trọng. Các môn khoa học Mác-Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh có khối lượng kiến thức lớn, mang tính hàn lâm cao thì việc tự học của SV rất quan trọng nhằm chiếm lĩnh tri thức môn học. Không nằm ngoài xu thế GV môn Kinh tế chính trị Mác-Lênin có vai trò hướng dẫn SV trong hoạt động tự học góp phần hình thành các kỹ năng kỹ xảo tự chiếm lĩnh tri thức, phát triển năng lực tự học cho các em.

Tài liệu tham khảo

1. Hồ Chí Minh, Toàn tập, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1995, Tập 5, tr273

2. Đảng Cộng sản Việt Nam, Văn kiện Hội nghị Ban chấp hành Trung ương lần thứ năm (khóa VIII), NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1998, tr 12

3. Luật Giáo dục, Hà Nội, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội 2019, tr 3